

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POSTUL DE CENZURA DEVA.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Cenzurat: IOAN NICULA.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.
Fél évre — — — 10 | Egyes szám ára — — — 40 fill.
Nyilttér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.

Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.

M megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Hol van a kulturember boldogtalanságának a nyitja?

II.

A leggyakorlottabb orvos is bizonyos aggodalommal lát súlyos „esetben“ a diagnózis megállapításához: ebben az esetben azonban nem egy emberről, hanem egy beteg világról, a kulturemberiségről van szó, azért bizonyos aggodalommal látok a nagybeteg bajának a konstatálásához.

A létnek általános nagy törvénye, hogy minden dolog saját természete szerint működik. Az Istentől kezdve az utolsó parányig minden létező ennek a törvénynek hódol. A létnek forrása az Isten. Micsoda az Istennek sajátos természete?

„Isten a szeretet.“ Isten a valóság s tökéletesség telje s ha kifelé működik, teremt, valóságos tökéletességet közöl teremtményeivel. Isten saját természete szerint működik. A fizikai s kémiai világban teljes felfordulás állana be, ha azok ereje saját természetük ellen működne: a kozmosz csak úgy állhat fenn, hogy minden fizikai s kémiai erő saját természete szerint működik.

Az élő szervek sorozatában az egysejtű amoebától kezdve az emberig minden fajta élő szervezetnek külön-külön létfőtételei vannak — a hal a vízben, a madár a levegőben él, élet csak ott lehetséges, hol levegő és víz van — mert az életnek saját természete van

s a különféle élő szervezeteknek ismét más és más a természetük s csak saját természetüknek megfelelően élhetnek, boldogulhatnak, s ugyanaz a víz, mely a hálnak életető eleme, megfojtja az embert vagy a madarat.

Mivel minden saját természete szerint működik, a józan ész az emberre nézve azt a következtetést állapítja meg; hogy az ember is csak saját természete szerint élhet és boldogulhat s a modern pedagógia óriási vívmányának tartja azt a tételt, hogy az embert, a gyermeket saját természete szerint kell nevelni.

Micsoda már most az ember sajátos természete?

Az ókor legnagyobb gondolkodója, Arisztoteles e kérdésre így felel: „Homo est animal rationale“, az ember eszes állat, s feleletén semmi változást sem tehetett eddig a józan tudomány.

Az ember állat, testi, érzéki természettel bir, mint az összes állatok. Ámde érzéki természete egymagában még nem tenné őt emberré, a különlegesség, mely őt emberré teszi: az eszeség. Micsoda tehát az a lényeg, ami őt emberré teszi s minden egyéb állattól megkülönbözteti? Ez az ő eszes természete; az és az ő sajátos koronabirtoka, melyben az állatoknak nincs részük, s amely őt messze az állatok fölé emeli.

A józan ész e tényből, ebből az igazságból azt olvassa ki, hogy az ember csak akkor boldogulhat, ha eszes természete szerint él. Éljen eszes természetű szerint, — de nem

szenvédelyszerűleg — mert csak akkor élsz emberként, csak akkor boldogulhatsz, mondja az ész. Mihelyt állat módjára élsz, a romlás, züllés és boldogtalanság utjára léptél! Ez az embernek legfőbb biológiai törvénye, melyet maga a józan ész olvas ki a természet nagy könyvéből.

Arisztoteles híres tanítója Plátó, kit sokan gyönyörű idealizmusa miatt „isteninek“ neveznek, azt mondja az embernek sajátos eszes természetéről, hogy az ész, a parancsnok a fej varában lakik, alatta vannak szolgálói: a táplálkozás szervezete az egyed fenntartásának apparátusa s még lejjebb van a faj fenntartásának a szervezete. Ezeknek, s az összes érzékeknek s a tagoknak ura és parancsolója a fejben székelő ész, mely az egész embert az igazság szerint kormányozza.

Ha az összes tagok, érzékek és szervek a királyi „ész“-nek engedelmessé válnak s a vezérkedő „ész“ az isteni „ész“-hez alkalmazkodik, megszületik a harmonia az emberben s ez a harmonia az ember egészsége és boldogsága.

Mikor boldogul tehát az ember? Akkor, ha az ész uralmának jegyében él. A stoikus bölcséleti iskola, mely az ókor erkölcsbölcséletében a legelőbbre vitte, összes vívmányait annak köszöni, hogy az ész uralmát tanította.

Az ember organizmus és pedig roppant bonyolult és sok mindenféleből összerótt organizmus. Hogy a sokféleség ne legyen az ember romlása, halála, egységesítő szervre

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Ne bánts az orgonámat!

— Krónikás elbeszélés. —
Irtá: P. Máthé Özséb.

A török világban sok zaklatásnak voltak kitéve a magyar községek és városok lakói, de hát még a szerzetesek? Ha török uraiméknak kedvük szottyant, — hej de sokszor voltak ilyen kutya jókedvben! — egyszerűen ráüzentek valamely község vagy város békés polgáraitra, hogy nekik ennyi meg annyi harapni való kell és ők nagyon kellemes zenének tartják a magyar aranypénz csengését is, ha azonban az élelmes szállítás a lakosságnak terhére esnék, ők szívesen meghozzák azt az áldozatot is, hogy személyes jelenlétükkel tüntetik ki a vendégszerető magyarokat, sőt gondoskodnak arról is, hogy meg ne fázzanak, sőt éjjel is lássanak, (mert hát abban az időben nem parádéztak villany és gázvilágítás mellett). — Ily megtisztelő látogatással tüntették ki egy alkalommal Alcsellő községet is. A lakosság pedig oly vendégszerető előzékenységgel fogadta „szeretett“ vendégeit, hogy — csupa udvariasságból — a község apraja-nagyja kivonult a messze fekvő erdőségbe s áldozatkészségből elviselte az időjárás kellemetlenségeit, csak hogy a „drága vendégeket“ szél ne fujja, eső meg ne verje. Kell ennél önfeláldozóbb előzékenység?

A jámbor muzulmánok ígéretükhöz hűen bevonultak a községbe s alaposan ki is használták a magyar vendégszeretetet. Jóízűen ettek, ittak, mulattak s hogy a hátrahagyott háziállatok éhen ne pusztuljanak, ők ették meg (lám milyen könyörületesekek voltak) a többi pedig táborukba hajtották, nehogy valaki ellopja.

Volt ebben a községben egy nagy Szent-Ferencrendi zárda is. A „magas vendégek“ jöttének hírére a szerzetesek is kivonultak onnan, hogy a „hőn szeretett vendégek“ a cellákban és nagytermekben kényelmes otthont találjanak, sőt ha kedvük tartja, még a pincékbe is lenézegethetnek, nehogy megromolják valamelyik hordóban a bor.

Egyik rendtag azonban nem volt ilyen jószívű s éppen ezért nem tartott a többiekkel. Ő ugyanis sajátkezűleg épített volt egy remek orgonát a templom számára s elhatározta, hogy kedves orgonáját még vére árán sem adja oda a töröknek. Nem bánja, ha a zárda minden vagyonát is elviszik, de orgonájára pogány nem teszi a kezét! Ígéretét fényesen is beváltotta, mert hiába no! a magyar ember szavának áll!

A jámbor muzulmánok magas látogatásukkal kitüntették a zárdát is. A hon maradt szerzetes (állítólag, hogy őket a mulatságban ne zavarja) a templomba rejtőzött — akarom mondani ment — s annak egyik zugában imádkozott „érettük“. A vendégek persze ve-

zető nélkül is tudták az utat a zárdában (tiszteltek ők még más kolostorban is!) s alaposan otthonosan érezték magukat. Hogy a pincében a penész a bort meg ne lepje, hát lefejtették (saját tömlőjükbe) s az üres hordókat kiguritották az udvarra, hogy a szabad levegő járja. (Lám mily jól értettek a borkezelés mesterségéhez!)

Tudták azt is jól, hogy mi az illem. Ha már töviről-hegyire megvizsgálták a zárda és gazdasági udvar minden zegét-zugát s az ingó-bingó javakat és háziállatokat a tolvajoktól „megmentették“, a templomot is meg kell ám nézni, hátha a jószívű szerzetesek a templom kincseit otthon találták feledni s nekik hagyományozták.

Orgonahősünk hallja, hogy a templom felé tartanak: „Hm! ezek biztosan nem imádkozni jönnek ide!“ Ijedtében — akarom mondani hogy utjukba ne legyen — azt sem tudja hirtelen, hova rejtőzzék. Körülnéz s látja, hogy a templom oldalfalának fülkéiben szerzetes szenteknek embernagyságu szobrai állanak s egyik fülke üres. Kapja hamar a gyertyagyújtogató rudat s mire a törökök a zárt templom-ajtót betörték, ő már a szerzetes szentek szobrai közt állt haptákban az üres fülkében s kezében áhitattal tartotta a gyertyagyújtogató hosszú nyelét.

A jámbor muzulmánok egyenesen a főoltárnak tartanak, a szentségházat kulcs nélkül kinyitják, az arany áldozató helyéből a szent

van szüksége. S mi lehetne az embernek egysegítő elve mint az, mi benne a legtöbb, az uralomra teremtett ész?

Minden élő szervezetben meg van ez az egyesítés elve.

A növényben minden fajta fizikai és kémiai erők működnek. De ezek fölött még valami van a növény szervezetében, mi irányt ad az erők működésének. Ez az irányító és szabályozó valami az életelv. Ez irányítja a növény életét az egyed fentartásán át a faj fönntartásra, úgy, hogy a növény élete a gyümölcsben, a magban csucsosodik ki, mely az utódnak a csirája.

Még jóval összetettebb szervezet az állat. Az állat életének iránya hasonlóan a faj fönntartása az egyeden keresztül s az ösztön az az irányító és szabályozó, mi az állatot az egyed és a fajfönntartás irányába tereli s az állatnak minden működését erre a kettős célra aknázza ki.

Az állati ösztönnek jellemző sajátja, hogy irányít és szabályoz. A fajfönntartás ösztöne a faj életének föltétele, de az ösztön korlátlan érvényesülése az egyed romlását okozná s a faj kihalását eredményezné. Azért magában az ösztönben benne van a szabályozó korlát: az összes állatok fajfönntartási ösztöne csak időnkint jelentkezik és pedig rendszerint csak olykor, mikor az utódok megtalálják az élet feltételeit.

A növény az életelv, az állat az ösztön uralma alatt áll, — hát az ember?

Az emberben is működnek fizikai és kémiai erők, az emberben is van bizonyos ösztön, mely az egyed és fajfönntartás felé tereli őt, de ebben az ösztönszerű irányban nincs szabályozó korlát, mert az emberben magasabb elvnek, a látó észnek s nem a vak ösztönnek kell uralkodnia. Az ész szab törvényt az egyed és fajfönntartás ösztönének s ha az ész nem érvényesíti törvényhozói s uralkodói kötelességeit, a fékevesztett természetes hajlamok úgy az egyednek, mint az utódnak romlását okozzák. Ha egy ország a természetes hajlamok uralma alá kerül s egészében korcsmává s bűnházzá lesz, ezen or-

ostyát kiöntik s nehogy valaki a drága értékű szent edényeket ellopja, oltalmukba veszik (mert hát ilyen gonosz időben sok a tolvaj!) majd a mellék-oltárok arany és ezüst gyertyatartóinak „megmentésére” kerül a sor.

— Ezeket a szobrokat pedig valami csavargók megszensteleníthetik, jobb ha mi felvágjuk azokat és eltűzeljük, nehogy szentségtörő kezekbe kerüljenek. Hozzá is látnak a „mentő” munkához, hanem hát most légy okos Domokos! mi lesz, ha orgonahősünkre is rákerül a sor? Már mellette a harmadik szobrot vagdalják össze s ő még mozdulatlanul áll helyén (lelkét azonban Istennek ajánlja). Ekkor észreveszi, hogy egy csapat már felhatolt a karzatra s döngetni kezdik az orgona-épület oldalát. E válságos pillanatban torkaszakadtából kezd kiabálni:

— Istentelen náció! ne bántsd az orgonámat!

A törököket babonás félelem szállja meg, meglepetésükben azt gondolják, hogy valamelyik istenség szobra elevenedett meg; kezükből kihull a fejsze s hanyatt-homlok rohannak kifelé, a szerzetes pedig utánuk s piff-puff! a gyertyagyújtó nyelvvel osztogatja hátukra az áldást! A fejvesztett törökök olyan futást rendeztek, hogy még a gorliceivel is felért volna.

Azt mondja a krónika, hogy a törökök ez időtől fogva sem Alcellő községe, sem a zárdát nem látogatták meg többé.

szág fölött megkondíthatják a vészharangot: a fékevesztett természetes hajlamok és szenvedélyek az ő hóhérai; a testiségbe, az alkoholba s bármely más ezekből fakadó szenvedélybe bele kell pusztulnia a legerősebb nemzedéknek is. Ezt igazolja a világtörténet, a magistra vitae. Az emberi életnek nincs más korlátja és szabályozója az éssen kívül. Még a csecsemő is, kibén még alszik az ész, csakis az ész uralma, eszes szülőinek okos gondoskodása által tud boldogulni: ösztönök meg nem mentik a csecsemő életét.

Az ész az ember fegyvere, mellyel leigazza s szolgálatába hajtja a természet erőit. Az ész érvényesülését a természetben a haladás, a kultura elvének nevezzük. Minden technikai vivmány nem egyéb, mint egy-egy gondolat érvényesülése az anyag és erő fölött.

(Folyt. köv.)

„Intim Cabaret“.

Megfelelő előkészületek után január 24-én a „Transsylvania” színháztermében tartatott meg a „luftinspektor“-ok „intim cabaret“-je. Mondanunk sem kell, hogy a közönség zsufozásig megtöltötte a nagy termet. A rendezőség mindent elkövetett, hogy ez estély jól sikerüljön, s ebbeli fáradozása nem is maradt eredménytelenül, mert a közönség igazán jól mulatott a művészi nivón álló előadáson. A konferencier Bede Sándor volt, aki a tőle megszokott könnyedséggel konferált. Saját és nem saját szerzeményű viceivel állandó derűtségben tartotta a közönséget.

Az első számnál Beke Bandi énekelt magyar dalokat. Tisztán csengő baritonja ügyesen juttatta kifejezésre a magyar dalokat jellemző mély érzéseket. Kromek Károlyné magasabb technikáról tanuskodó zongorakiséréte csak emelte az énekek szépségeit. Sűrű taps jutalmazta az előadásukat.

Ezt követte Pakots Józsefnek a „Zeneszerző” című 1 felv. vígjátéka, amely a közönség óriási tetszésnyilvánítása mellett pergett le. Gönczy Irénke a színésznő szerepét színésznőket megszegyénítő rutinnal kreálta. Schultz Pali az őrnagy, Gönczy Pali a hadnagy szerepében teljes otthonossággal mozogtak a színpadon. Maszkjuk, gesztusaik jók voltak. Kiss Juliska (az őrnagyné), Solymosi Nusika (a szobaleány) kitűnő alakítást mutattak be. A „putzer“-t Máyer János kreálta, aki ügyes játékaival, hü maszkjával sok tapsot aratott. Általában e darabszám is gyorsan pergett le, a szereplők összjátéka kifogástalan volt.

Ezután Kromek Károly adott elő kuplékat frenetikus tapsok közepette. Ügyes hanghordozása, mimikája, maszkja bármelyik vérbeli színésznek is dicséretére vált volna. Kupléit Kromek Károlyné kísérte a tőle már megszokott ügyességgel. A közönség zajos tetszésnyilvánítással több ízben hívta a lámpák elé.

E szám után egy „Tánc-pantomim” következett. Az amerikai cowboy-ok bar-beli szokásos táncát mutatta be Sandner Ervin (cowboy) és Fodor Pista (leány). Ügyes táncukkal, hü maszkjukkal sok tapsot arattak. A korcsmáros Gönczy Pál, a néger Lugossy István volt. A tánchoz való dalokat Berivoy József precíz zongorajátéka szolgáltatta.

Az utolsó előtti szám Beke Bandi éneke volt. Szép baritonján olasz és magyar dalokat adott elő nagy hatással. Hangja úgy a legmélyebb, mint a legmagasabb regiszterekben ketlemesen, tisztán csengett. Ugy ő, mint az őt zongorán kísérő Berivoy Jóska tapsvihart aratott.

Végül színre került a „Mester darabot ír” című vígjáték. A közönség kitűnően mulatott

úgy a darab, mint a szereplők ügyes és precíz játékán. Seidner Licike a bécsi primadonna szerepében kitűnő volt. Temperamentumos játéka elragadta a közönséget. Méltó partnere volt Sichert László, aki Wurglics suszter szerepében ügyes előadásával, hü maszkjával állandó derűtséget keltett. A szobaleány szerepét Debreczeni Hilda kreálta nagy rutinnal.

Záradékol a „luftinspektor“-ok táncos felvonulása és éneke gyönyörködtette a közönséget.

A műsor lepergése után az ifjuság táncra perdült, mely csak a hajnali órákban ért véget.

San-Toy.

Előfizetési felhívás.

1920. évi január hó 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra. A szerény anyagi körülmények az előállításnak a háboru okozta drágasága dacára is igyekeztünk lapunkat fentartani s a vidéki sajtóra általánosságban is reánehézülő akadályokkal megküzdve, a közönség szolgálatába állani. Erőnkhez mért igyekeztünk megállni helyünket s ebben t. előfizetőink támogatása nagyban segítségünkre volt.

A valódi értelemben vett szabadság, testvériség, egyenlőség diadalra jutásával a szocializmus és demokratizmus egyik vivmánya lett a szabadsajtó, melyre e nehéz időkben fontos kötelességek, feladatok várnak.

Mindezeknek teljesítéséhez tisztelettel kérjük a közönség támogatását, hiszen e nélkül nem lennének képesek lapunkat megjelentetni.

A vidéki hetilapok s így a hunyadmegyeiek is, az óriási mértékben emelkedett munkabérek és anyagárakra való tekintettel a lapok előfizetési árát 1919. január hó 1-ével kezdődőleg felemelték. Ugyisint a hirdetési árak is mérsékelten magasabbak lettek.

Tisztelettel kérjük tehát lapunk t. előfizetőit, olvasóit, hogy ezt az ár-emelkedést a mai tényleges viszonyoknak megfelelő kényszerintézkedésnek vegyék, mert őszintén bevalljuk, hogy az utóbbi időkben a fennállott árak mellett csak ráfizetéssel tudtuk lapunkat megjelentetni, remélve, hogy az előállítás eszközei olcsóbbak lesznek, ami — sajnos — nem történt meg.

Közönségünknek hálás köszönetet mondunk az eddigi szives támogatásért s amidőn reméljük, hogy ez a jóindulatu támogatás a jövőben, az újjáalakulás nagy és nehéz munkájában sem fog elmaradni, ígérjük, hogy hiven és igazságosan fogjuk a köz s így közös mindnyájunk érdekeit szolgálni, megvédeni.

Előfizetési árak: egész évre 20 K
félvre 10 „
negyedévre 5 „

Tisztelettel:

A „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE”
kiadóhivatala.

Amerikai munkások a bolsevisták ellen.

Páris, jan. 28. Elkésve jelentik Washingtonból:

Hárommillió munkás képviselőjében 119 szakszervezet kiküldöttje gyűlt össze Washingtonban, hogy a nemrégiben Chicagóban megalakult Labour-parti szélső politikai irányzata ellen állást foglaljon és vele a küzdelmet felvegye.

Gomperz, a szövetség elnöke, részletesen kidolgozott programot terjesztett az értekezlet elé, amelyben az Egyesült-Államok munkásainak politikai jogai vannak törvényjavaslatoszerű paragrafusokban megállapítva. Ezt a programot, illetve törvényjavaslattervezetet magáévá tette az értekezlet, s ezzel a szakszervezetek régi gazdasági szövetsége egy csapásra fontos politikai tényezővé lépett elő. A közeledő elnökválasztásokra való tekintettel feltétlenül fontos szerepnek is néz eléje.

A program szerint az általános munkásszövetség elutasít magától minden bolsevizmust, vagy azzal rokon törekvést. Követeli azonban a munkások életviszonyainak javítását, a nagy tőkés szervezetek önkényuralma helyett a munkaadók és munkások megegyezését, a munkások egyesülési jogát, a tőkés társulásával szemben.

Amerikai tőke Magyarországon.

Bukarest, január, 28. Az „Argus“ közli: Amerikai tőkés csoport alkudozik a budapesti városi villamvasut megvételére. Már is megvásárolták a Magyar Bank és Kereskedelmi r. t-től a Lipták-gyárat és a Chinoin-gyárat.

Külön egyházat szervezett a cseh papság.

Genf, jan. 22.

A „Keleti Ujság“ írja: A „Journal de Geneve“ jelenti Prágából: A cseh papok szövetségének gyűlése elhatározta, hogy elválik Rómától és a lelkiismereti szabadsága és demokráciára alapított cseh nemzeti egyházat fognak alkotni. A római katolikus egyház épületeit, intézményeit, jogait és birtokait az új egyház veszi át ott, ahol a hívei többségben vannak. Az egyház igazgatását ideiglenesen hat pap és hat laikus végzi.

NAPI HIREK.

— **Előléptetés.** A román kormányzótanács dr. Krecsunas Rudolf dévai vezető járásbírói ítélőtáblai bírói címmel és jeleggel ruházta fel.

— **Eljegyzés.** Lövi Samu eljegyezte Austerlitz Kálmán helybeli kereskedő leányát Bertuskát.

— **Visszaállítják a községi közigazgatást.** A kormányzótanács által eddig hatályon kívül helyezett 1886. évi XXII. t.-cikk, — a mint a Consiliul Dirigenthez közel álló és megbízható források jelentik, — újból hatályba fog lépni. E szerint a városi és községi képviselőtestületek újból megkezdik eddig félbeszakított működésüket.

— **Az Osztrák-Magyar Bank tovább működik.** A „Wiener Zeitung“ az osztrák kormány egy nyilatkozatát közli, mely bejelenti, hogy az Osztrák-Magyar Bank Ausztria területén folytatni fogja a működését egy új jegybank felállításáig. A bank alapszabályának a megváltoztatása későbbi intézkedésektől függ.

— **A magyar nemzetgyűlés megnyitása.** Bécsből jelentik: A budapesti lapok a február 1-én összeülő nemzetgyűlés első üléséről a következőket írják: A régi képviselőház házszabályai szerint a háznagy szólítja fel az első izben összegyűlt képviselőházat korelnök választására. A nemzetgyűlés első ülésén valószínűleg Huszár Károly miniszterelnök fogja ezt a szerepet betölteni, aki előbb visszapillantást vet az 1918. október 30-ika után történt eseményekre. A korelnök ezután javaslatot fog tenni a nemzetgyűlés ideiglenes tanácskozási rendjére vonatkozólag. Ekkor fogják megállapítani a nemzetgyűlés ünnepélyes megnyitásának napját is. Az ünnepélyes megnyitást valószínűleg ünnepi mise fogja megelőzni, amelyet azonban nem a várkapornában, hanem vagy a Bazilikában, vagy a Kupola-teremben fognak megtartani. Az eddigi trónbeszéd helyett a miniszterelnök fogja tájékoztatni a nemzetgyűlést a reája háramló feladatokról.

— **Jótekonycélú műsoros-estély.** Ugy értesülünk, hogy a helybeli róm. kath. ifjuság f. hó 14-én a „Centrál“ szálló nagytermében jótekonycélú műsoros estélyt rendez, melyre az előkészületek nagyban folynak. A részletes műsört jövő számunkban hozzuk.

— **Kolozsvár is százezres lett.** A világháborúnak egyik átalakító hatása erős mértékben észlelhető a városi lakosságok számárányain is. Háború előtt Szeged volt az egyedüli vidéki város amely százezernél több lakót számlált. Ma van akárhány, sőt a kisebb városok is átlag 60—100, sőt még nagyobb százalékkal bővültek lélekszámra nézve a háború alatt. Így Kolozsvár is — az Ujvilág statisztikai adatai szerint — körülbelül kétszer annyi lakossal rendelkezik, mint háború előtt. Ma Kolozsvár lakóinak száma mintegy 150 ezer. A jelentkezési adatok szerint ebből 35 ezer a román anyanyelvű, kik közül a román impérium alatt 24.000 költözött Kolozsvárra.

— **Bevonják a koronaértéket.** Az „Ujvilág“ írja: Már sok szó esett arról, hogy a valutát egységesítsék s most arról értesülünk, hogy a koronát rövidesen bevonják és helyette leit bocsátanak ki. A beváltás helyesebben a becserelés 1:2 arányban fog történni előreláthatólag két hónapon belül.

— **Február 1-én (vasárnap) kezdődtek meg a magyar választások.** Budapestről érkező hírek szerint vasárnap reggel Magyarország legtöbb kerületében megkezdődtek a nemzetgyűlési választások. Pontos eredményekről eddig még nem érkezett híradás, de valószínű, hogy a legtöbb kilátásuk a keresztény pártoknak van. Ábrahám Dezső, a magyar kormány belügyi államtitkára a bécsi „Abend“ munkatársának a nemzetgyűlési választásokról a következőket mondta: Eddig 163 kerületből 140 küldötte fel a jelöléseket. Véleményem szerint abszolút többséget egyik párt sem fog kapni és a legnépesebb párt az lesz, melyben 60—70 mandátum lesz. Azt hiszem, hogy a keresztény nemzeti egyesülés pártjának és a kisgazda pártnak majd egyesülnie kell, hogy egy abszolút többségi pártot alkothassanak. Nem igaz az, hogy a kormányterror működik, mert ilyen irányu panasza még nem érkezett. Mi tiszta választást akarunk, melyből a kisebbség is, megnyugodva a nemzet döntésében, kerüljön ki.

— **A forradalomban postára feladott pénzek kifizetése.** Az „Ujvilág“ írja: A forradalom zavaros napjaiban és később, a megszállás idején a postautalványforgalom is megakadt. A román kormány most az utalványkérdést rendezi. A bukaresti postai vezérigaz-

gatóság úgy intézkedett, hogy a még le nem bonyolított összegről szóló postai utalványokat és feladóvevényeket a postahivatalok útján cluji központi leszámítoló hivatalnak mutassák be s ez a hivatal ismét a postahivatalok útján az utalványozott összegeket kifizeteti. A nem román impérium alá vont, de a román csapatok által megszállott területről feladott vagy odairányított pénzküldemények célhoz juttatása a Debrecenben működő postagazgatóság útján történik.

— **A telefontalalom enyhítése.** A „Hunyadvármegye“ írja: Hir szerint a telefontalalmat a közeljövőben enyhíteni fogják. Eleinte a nagyobb üzemek, pénzintézetek, hírlapok szerkesztőségei kapják vissza telefonkapcsolásukat, később pedig ezt a kedvezményt ki fogják terjeszteni a lakosság többi rétegeire is.

— **Szász nők a bécsi gyermekekért.** Bécs nyomorgó gyermekeinek sorsa az egész világ szívét megindította. Most a szász nők fogtak össze nemes akcióba, hogy több vagon élelmiszert gyűjtsenek össze az éhes bécsi gyermekeknek. Az élelmiszerek kivitele azonban engedélyhez kötött. A szász nők most a kormányzótanácshoz fordultak, hogy akciójuk sikerét ne tegyék lehetetlenné az engedély esetleges megtagadásával. Értesülésünk szerint a szász asszonyok kérését teljesíteni fogják és így a legközelebb hat vagon élelmiszert kapnak. Erdélyből a bécsi gyermekek.

— **Francia ügyvivő Budapesten.** A francia kormány M. Douliet, eddigi krisztianiai követét főmegbízotti minőségben Budapestre helyezte át. Ezentúl tehát Franciaországot Budapesten nem csupán a főtanács által delegált tabornok fogja képviselni. Ha M. Douliet budapesti állását elfoglalja, akkor megbízatása a diplomáciai viszony felvételét fogja jelenteni.

— **Magyarország fizeti az állampapírok kamatait.** Bécs, január 29. A „Neue Freie Presse“-nek jelenti Budapestről: A magyar kormány rendeletben közli, hogy az alatt felsorolt értékpapírok után február 1-től kezdve teljesíti a kamatfizetési kötelezettségét: 4 százalékos arányjárdék, 3 és fél százalékos koronajárdék, 1916. évi november 11-én kibocsátott 5 és fél százalékos kincstári jegy. Ezen értékpapírok tulajdonosai akkor tarthatnak igényt a kamatra, ha értékpapírjaik 1919. november 1-én már birtokukban voltak.

— **A pestis már három világrészben pusztít.** Ukrajnában a pestisesetek száma rémesen megnövekedett. A jelentések szerint nem kiütéses, hanem tüdőpestisről van szó, amely a legveszedelmesebb járvány, mert bacillusai a levegőben terjednek el és a lélekzetvétel által fertőznek. Az egész román határon megkésztetett egészségügyi kordont vontak, hogy a rettenetes betegség behurcolását megakadályozzák. Ukrajnától kezdve Konstantinápolyon, Kisázsian és Palesztinán keresztül egészen Egyiptomig mindenütt dühöng a vész.

— **Bolsevizmus vádjá miatt kizárt újságírók.** A budapesti újságírók egyesülete tagjai közül kizárt huszonnyolc olyan újságíró, akik a szovjet-uralom idején kommunista propagandát fejtettek ki. További huszonhárom újságíró ellen még folyik az eljárás. Az egyesület kizárt tagjai között vannak: Kunfi Zsigmond, Gábor Andor, Kalmár Henrik, Reinitz Béla dr., Veres Mihály és Bedy-Schwimmer Róza is.

— **A köteles lappeldányok beküldése.** A kormányzótanács kereskedelmi reszortja egyik legutóbbi rendeletében felhívja az összes lapkiadókat, hogy a köteles példányokat küldjék be a kereskedelmi reszortnak.

— **Cukor érkezik az egész megye részére.** A „Hunyadvármegye“ írja: A közeljövőben nagyobb mennyiségű cukor érkezik az egész megye lakosságának részére. A cukor különként 22 koronás árban fog kiosztásra kerülni.

— **A magyar béke tárgyalása legalább hat hétig tart.** A Petit Parisien az ötös tanács közvetlen környezetéből arról értesül, hogy a magyar béke tárgyalása, mivel számos vitás pontot tartalmaz és nagy anyagot ölel fel, legalább is hat hétig fog tartani.

— **A szibériai osztrák-magyar foglyok sorsa.** Genfből jelentik: A genfi nemzetközi Vöröskereszt-Egylet Vladivosztokból kapott értesítése szerint a Szibériában tartózkodó félmillió osztrák-magyar foglyból csak egy-egyedrés maradt életben, mivel a nyomor és a mindenfajta betegség rettenetes pusztítást vitt véghez soraikban. Az életben maradtok japán orvosok ápolásának köszönhetik, hogy el nem pusztultak. A japán orvosok nagyszerű munkát végeztek. Ebben a transzibériai vasut mentén levő angol-amerikai kollégáik is segítségükre voltak. Odább kelet felé a Bajkál környékén a kínaiak is kivesszik részüket a segítség humánus munkájából. A bolsevisták beözönlése azonban nagyon megnehezíti a dolgot.

— **Milyen a japán nő férfiideálja?** A „Sukovo Gohano“ magyarul az „Erényes nő“ című japán folyóirat körkérdést intézett a japán nőkhez, arra vonatkozóan, hogy milyen tulajdonságokkal kell rendelkezni egy ideális férjnek. A mikádó birodalmának törekeny (a japáni nő nagyon vézna) szépei a legtöbb esetben a következő követelményeket állították fel: 1. Nem szabad sokat törődnie a ruházatával és a külsejével. 2. Kinézése férfias

kell hogy legyen és ne legyen elhízott (ugy látszik, hogy Japánban is ismerik azt a mondást, hogy „a jó kakas nem hizik el“) 3. Más asszonyokkal ne bizalmaskodjon. 4. Mindig világosan és érthetően fejezze ki magát. 5. Elhatározó képessége legyen gyors. 6. Legyen valami ideálja. 7. Sohase mutakozzon a konyhában. 8. Sohase kritizálja egy nő toilettjét vagy frizuráját. 9. Idejét ne töltsse azzal, hogy elbeszélje az asszonynak, mi az izlése. 10. Ne legyen féltékeny. Japán nőcskék, de szerények magácskák.

— **Olcsó hírlaptáviratok Csehszlovákiába.** A román és cseh-szlovák adminisztráció között megállapodás létesült, hogy 1920. évi február 1-étől kezdődőleg a két állam közötti viszonylatban váltott hírlaptáviratok ötven százaléknyi díjkedvezményben részesülnek. A díjak a táviratok feladásakor fizetendők és a legkisebb távirat díja 1 K 50 fill. A megegyezésről szóló távirat ma érkezett a kolozsvári központi posta- és távirda vezérigazgatósághoz.

— **Védekezés a pestis ellen.** Legközelebb Verzár Frigyes dr. debreceni egyetemi tanár ismertető füzetet fog terjeszteni az egész megszállott és csatolt területen, melyben megtanít a pestis elleni védekezésre. Okul a füzet kiadására az szolgált, hogy mint ismeretes, a keleti részekben, különösen Kamenec, Podolskban és környékén, valamint Konstantinápolyban még javában dühöng a járvány. A debreceni közegészségügyi bizottság egyébként elhatározta, hogy kérni fogja a kormányzótanácsot, szerezzen be Bukarestből, vagy bárholnan pestisszériumot; a lakosságnak pedig elrendelték, hogy a patkányokat, mint pestis-bacillusok legjobb terjesztőit és hordozóit, minden eszközzel irtsák.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat beküldeni, előfizetéseiket postafordultával megújítani sziveskedjenek, mert ellenesetben — legnagyobb sajnálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk további küldését jelen számmal beszüntetni.

Kiváló tisztelettel:

A kiadóhivatal.

Eladó egy új, egész frakköltöny. Értekezni lehet Gradina Aurél főtéri szabóüzletében. 105 1—

Elsőrendű fa-szén kapható Májer Testvéreknél Szászvároson. 106

Új paplan-készítést valamint javításokat is elvállal Bajkor Mihályné Hegy-utca 22. szám alatt. 107 1—2

Megvételre kerestetik egy gyermekocsi. Cim: F. F. Widmann kereskedő Szászváros. 101 2—2

Eladó egy jókarban levő utazó-bunda. Megtekinthető Benkő Lajos szabóüzletében. 98 3—3

Eladók: bútorok helyszűke miatt, garnitúra, íróasztalok, asztal, konyhasztal, villanylámpa, ládák, csebrek, kerti- és mosó-pad, valamint mindennemű irodalmi művek és regények. — Értekezni lehet Viz-utca 2. szám alatt, balra. 99 2—3

Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság

Ajánlja dúsan felszerelt papir-raktárát u. m.: eljegyzési- és esküvői-kártyáit, diszes kiállítású meghívóit, névjegyeit, valamint falragaszait

Mindennemű irodalmi-művek iskolai és irodai írószerek, hivatalos és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett szerezhetők be

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerekkereskedés

A Szászváros és Vidéke kiadóhivatala